

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznaki plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznaki jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Nemšk naklep.

Koalični prvaki še niti ne vedo, če jim bo mogoče obraniti svoje stranke jedine in nerazcep-ljene, novi ministri se še niso ogreli na mehkih fo-teljih in niti ne slutijo, ali ostanejo čez Božič na svojih mestih ali ne, in že se pripravljajo nemški levičarji za korak, s katerim bi pomnožili število svojih mandatov, utrdili svojo pozicijo, oškodili svoje konservativne, protisemitske in slovanske na-sprotnike ter si za dolgo let zagotovili absolutno prevlado v parlamentu in s tem v vsem političnem življenju v naši državni polovici.

Nemški levičarji vedo dobro, da se vzlic svoji številnosti in vzlic obilni denarnim sredstvom, ka-tera imajo na razpolaganje, nabajajo v jako kritič-nem položaju. Politični mrlič Taaffe zapustil je pred svojim odhodom v parlamentu pravo pravcato dina-mično bumbo, ki zamore v izvestnih okoliščinah po-stati največje nevarnosti, ostavil je tam svojo volilno predlogo, ki utegne še nekaj ministerstev razgnati in uničiti.

Vse stranke slutijo, da vprašanja o volilni reformi ni več spraviti z dnevnega reda in zatega-delj si belijo glave, kako bi se dala uveljaviti ko-likor toliko splošna volilna pravica, ne da bi to oško-dilo posestno stanje sedanjih političnih strank, v prvi vrsti pa seveda nemških levičarjev. Ker ima vsaka prizadetih strank drugačne pristaše in dru-gačne, naravnost nasprotujoče si interese, želi seveda vsaka, da se volilna reforma tako reši, da bo njej v korist in nasprotnikom, sedanjim zaveznikom v škodo. Ta okolnost rodila je že precejšnje število raznovrstnih predlogov o načelni in bistveni volilni reformi, a izvzemši mladočeški predlog se mora o vseh reči, da so več ali manj nepravilni in ne za-sluzijo drugega, kakor da jih parlament zavrže.

Nemški levičarji se mej vsemi parlamentarnimi strankami bojé volilne reforme še najbolj in če po-mislijo, da bi bila splošna, jednaka in neposredna volilna pravica, kakeršne ni predlagal grof Taaffe, kakeršno pa dobimo prej ali slej še prav gotovo, njih politična smrt, jih stresa groznica. Vedoč, da je razširjenje volilnega prava neizogibno potrebno, ker bi sicer za celo državo mogle nastati prekri-

tične razmere, odločili so se za to, da se ustreže tej želji doslej brezpravne mase prebivalstva, in le to jih skrbi, kako spraviti v sklad interese levičarske stranke z razširjeno in baš tej stranki nevarno vo-lilno pravico. Najbistrejše levičarske glave so pre-mišljale o tem problemu, čuli so se razni nasveti, a vse je kazalo, da je taka rešitev nemogoča, ker bi bila nenaravna.

Naposled pa je neka levičarsko-židovska gla-vica le zasledila, kako bi se dal ta problem raz-vozalati in nemški levičarji so dotični, na nekem precej skritem kotu svojega prvega glasila objav-ljeni nasvet popadli tako blazno in s tako radostjo, s kakeršno se utopljenik oklene rešilne vrvi.

Čujmo torej, kaj nasvetuje liki rešilnemu an-gelju pojavivši se židovski novinar. Mož pravi: Vo-lilna pravica naj se pripozna vsem tistim, katerim sta jo Taaffe in Steinbach v znanem svojem pred-logu namenila, da bi pa ti novi elementi ne pre-plavili meščanstva in kmetiskih posestnikov, naj se zdru-žijo v posebno kurijo, in sicer naj volijo vsi vkupe ne gledé na to, če prebiva kdo v mestu ali na de-želi. Do sem ni dosti ugovarjati temu predlogu in koaličijske stranke bi se najbrž z njim sprijaznile, dasi nasprotuje načelu o jednaki volilni pravici. Na-dalje predlaga rešilni genij levičarske stranke, naj se pomnoži število poslancev za 80 mož, katere bi volila ta nova kurija, hkoncu pa pravi, naj bi tudi petakarji volili v tej kuriji in ne več z drugimi mestnimi volilci, za katere naj se cenzus poviša na 10 gld.

V tem zadnjem odstavku tiči vsa nevarnost tega predloga. Zastopnikom kapitala so petakarji skrajno nepriljubljeni, zakaj prav ti petakarji so njih največji nasprotniki. Ako bi se petakarji izločili iz sedanje kurije, izgubili bi v političnem oziru vso veljavo in ves upliv, in v mestih bi zopet kapital gospodoval, kakor v časih največje levičarske slave. Da bi bili na ta način petakarji prevarani in oro-pani svoje politične pravice, to je jasno, o tem ni treba posebe razpravljati, ali s tem bi se ne storila samo velika krivica, s tem bi se prouzročila tudi velikanska nevarnost. Nemška levica bi vsaj pet-deset mandatov pridobila, prej več nego manj, zakaj baš petakarji so pomogli protisemitom in nacional-

cem do zmage nad liberalci. Taka preuredba bi nadalje uničila vse nadeje češkega naroda na ko-nečno zmago v moravskih mestih in tudi nas Slo-vence zlasti na Štajerskem in na Primorskem iz-datno odškodila. Radi verjamemo, da bi bila taka reforma nemškimi liberalcem po volji, ker bi ugono-bila njih nasprotnike in jej pomagala utrditi za dolgo let svoje gospodstvo, a prav zato ne sme ta roparski nasvet nikdar veljave zadobiti. Stvar se je sicer šele v nekem listu sprožila, a dvoma ni, da v porazumljenji z levičarskimi prvaki in da jo bodo ti kmalu prinesli v parlament. Navedli smo to stvar že sedaj, da se vidi, s kakimi naklepi so stopili nemški liberalci v koalicijo, iz katere še niso iz-stopili — slovenski poslanci.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 16. novembra.

Parlamentarne vesti.

Za prvo sejo zopet sklicanega drž. zbora do-ločeni dnevi red se je že razposlal. Na dnevnem redu je nadaljevanje debate o vladni volilni predlogi in pa prvo č tanje inicijativnih predlogov glede vo-lilne reforme. V parlamentarnih krogih se govori, da bo ministerstvo koj v prvi seji preklicalo Taaffeovo volilno predlogo, ostali nasveti pa se bodo dotič-nemu odseku odkazali in tam pokopali. — Nekateri listi javljajo, da mislijo Mladočehi koj v prvi seji začeti boj zoper novo ministerstvo in sicer na ta način, da bodo celo ministerstvo interperirali, kako stališče je zavzelo napram drž. pravu, kar bo zlasti za grofa Schöaborna jako neugodno; grofa Wurm-branda bodo interperirali, če misli še vedno tako o nemškem državnem jeziku, kakor tedaj, ko je stavil dotični svoj predlog.

Avstrija in civilni zakon.

O prisilnem civilnem zakonu, kakeršnega na-merava ogerska vlada uvesti, pravi konservativni Dunajski tednik „Politische Fragmente“ mej drugim: Umeje se samo po sebi, da uvedenje pri-silnega civilnega zakona ne ostane brez upliva na naše razmere; stvar sama je taka, da mora imeti za nas čutne posledke. Že takozvani sedmograški zakon prouzročil je pri nas mnogo homatij. Kdor je hotel skleniti sedmograški zakon, moral je pre-stopiti k protestantski veri, vrh tega pa moral po-stati ogerski državljani. Avstrijska sodišča so tak

LISTEK.

Roža v trnji.

Izvirna novela iz domačega življenja.

Spisal A. M. V.

XVII.

„Noč“.

Z menoj igrala se je strast,
Dajala grehu me je v oblast,
Pehala me je od Bogá,
A napolnila ni sreča.

Levstik.

Italija! Višnjevo nebó, zeleno morjó, slikovite gore, neizmerne planjave, a mesta, trgi, vasi in sela, palače, gradovi, razvaline in druge prekrasne stavbe v divnih okolicah... Lovor, pinije, kostanj, oljke, ciprese, trs, oleandri, vrtné in poljske cvetlice, vse v zelenji in cvetji! Iz čarnih sečij in vrtov oglašajo se drobni ptički, družijo se jim tožni glasi človeških grl, preveja pa sladke pesmi ljubav do Stvarnika in do ljudij. Srce trepeče neznanega čuvstva, želi si nečesa in ne ve česa, dušo prevzema čudna otožnost, a hladna krv teče urneje po žilah, iz prsij pa se izvijajo globoki vzdih. — Oko ujame se z očesom,

žarečim, krasnim očesom lepe deve, potomke Sa-bink in zgubljeno je ponosno moško bitje. Zdaj umeje ptičkov petje, šumenje pinij in kostanjev, šepetanje v lahnem vetriču pripogibajoče se ciprese, pesmi gondolirjev, saj i njemu je božanstvo unelo žar ljubezni....

Palača Ortolanijev je dobro znana obiskoval-cem Rima. Konte si je ohranil gostoljubnost starih rimskih patricijev. Redek tujec, kogar bi znanci, pri-jatelji ali priporočila ne privela v njega krasni rimski dom.

Danes se je nebrojno število tuje in domače gospe odzvalo vabilu konteja na veliki ples. Pre-krasne dvorane so se napolnile najodličnejšega ljud-stva. Diplomati in častniki, plemenitaši in učenjaki, umetniki in borzni matadorji dvorijo zboru prelepih dam. Z zlatom obšita oblačila dostojanstvenikov in prozorne fine ženske tančice, z redovi nakičeni fraki in izborne maske stvarjajo podobo kakor v pravljicah znanih kot tisoč in jedna noč.

In mej maskami je najkrasnejša: „Noč“. Vitko, vzraslo truplo kraljice noči zakriva črna svila, le polni lakti, vrat in spodnji del obraza je nepokrit ter bel kot sneg. Najfineja črna tančica posuta z dragocenimi biseri vlega se po brbtu in rokah.

Prekrasni dolgi, razpleteni lasje vlivajo se po divnih Junonih ramenih lik vodopadu, a vrh glave so v krono zvezani, raz katere se blišči srebrn polumesec pola najdražjih žlahtnih kamenov. Ko se maska po parketu šeta, zdi se, da ne hodi, temveč da jo neka nadnatorna sila plavajoč premika.

Čudno! da ni nihče mogel spoznati te čarobne „Noči“, še celó stari konte ne. Iz črne polmaske zrli sta dve temni, črni očesi na vedno večji roj trabantov, a vsem vprašanjem bil je odgovor molk.

Kako vrvi in šumi in se smeje vse po dra-žestno nakičenih prostorih! Kaka razlika mej Itali-jani in Dunajčani — mislil je prof. dr. Ivan Ljubič, kojemu je dalo ministerstvo dopust, da obšče Laško in Grško in ki je po priporočilu visokega dostojan-stvenika imel pristop v Ortolanijevo palačo.

Minilo je nekaj let, kar je dal slovó prvi svoji ljubezni ter postal mož-samotar. Mirnim okom in s hladno dušo motri večinoma mu že znane lepe žene in deve, noče ali ne zna si tolmačiti iskrovitih po-gledov, katere doletevajo „interesantnega doktorja“, kakor ga račijo nežna ustica nazivati. Ravno kar po-šepnil mu je na uho mlad madjarsk grofič, da se je zaljubil v masko „Noč“, ko nenadno stoji ista pred njim. Tudi on je bil že na to divno masko

zakon opetovano razglasila za neveljaven. To bi nehalo biti tako, če se uvede prisilni civilni zakon. Na Ogerskem skleneni zakoni se bodo morali priznati tudi v nas, ker bo vsak, kdor se ženi, prisiljen, poročiti se civilno. Da nastanejo iz teh okoliščin še konflikti med avstrijskimi in ogerskimi uradi, o tem ni dvoma. Avstrijski državljani pridobili si bodo ogersko državljanstvo, da se zamorejo brez premembe konfesije civilno poročiti, ter ostati v Avstriji. Konsekvence so jasne. Čim dobe Madžari civilni zakon, zahtevali bodo tudi avstrijski liberalci, naj se uvede tudi pri nas, da se ohrani pariteta. Ne slepimo se sami: ako ostane katoliško-konservativno gibanje v sedanjem šlendrijanu, imela bo Avstrija civilni zakon najkasneje v desetih letih.

Vnanje države.

Kalnoky v Monzi.

Včeraj je bil grof Kalnoky v Monzi pri italijanskem kralju. Pri avdijenci sta bila navzoča tudi italijanski minister vnanjih del Brin in avstrijski poslanik grof Nigra. Sodbje o namenu tega obiska so jako različne. Nekateri trde, da gre za nevesto italijanskemu prestolonasledniku, drugi, da za ureditev trojne zveze, a čuje se tudi, da je avdijenca v zvezi z očitnim približevanjem Avstrije in Italije k Rusiji. V koliko so posamične teh kombinacij osnovane, tega ne vé nihče, saj pri nas je tako, da narodi nimajo na vnanjo politiko drugega upliva, kakor da smejo plačevati za vojsko.

Rusko-francoska zveza in Anglija.

Na Angleškem se ni noben sestanek dveh ali treh vladarjev, pa da so bili ti najmočnejši na svetu, naredil takega utisa, kakor rusko francoske slavnosti, zakaj sestanki vladarjev imajo vedno vladni in hladno-formalni značaj, dočim se jih narodi le malo udeležijo ali pa se izrekajo celo proti njim. Rusko-francoske slavnosti pa je zmatrati sestankom dveh narodov, ki hočeta žalost in veselje skupno prenašati in stati drug za drugega pa bodi pred celim svetom. Angličani, ponosni na svojo vsestransko neodvisnost, primerjali so to jedinstvo svoji popolni osamelosti, ki je toliko čutnejša, ker nima Anglija v Evropi nobenega prijatelja in sploh nikogar, kateremu bi se mogla približati in katerega bi mogla nase vezati. Anglija je voljna, storiti kar mogoče za Italijo, dokler je to v njenem interesu, ali to ni niti zveza, niti prijateljstvo dveh ravnopravnih in enakouplivnih faktorjev. Niti v snu niso Angleži primerjali preoskromnih svečanosti v Tarantu in v Speziji s velikanskimi slavnostmi v Parizu in v Toulonu. Eventualni zvezi z Nemčijo se vse javno mnenje na Angleškem tako odločno zoperstavlja, da se niti nekdanji nje zagovorniki ne upajo potezati se zanjo. Angleži mislijo sedaj samo na približanje s svojimi lastnimi kolonijami v Afriki, Ameriki in Avstraliji in kvečjemu na zvezo z združenimi državami ameriškim, na panbritansko federacijo, katera pa ima sedaj še tako ubogo malo privržencev, da o njej še ni vredno govoriti. A glej, ta angleški narod, ne imajoč svojih prijateljev niti naroda, s katerim bi se mogel zvezati, ta osamel in na svojo neodvisnost ponosni narod gledal je na rusko-francoske slavnosti z zanimanjem in s simpatijami. V angleških listih igraje so rusko-francoske slavnosti celih štirinajst dni jako veliko ulogo; politiki in finančniki so vsako malenkost zasledovali z intenzivno pazljivostjo, a občinstvo, neimajoč dovolj angleških listov in ilustracij, kupovalo je francoske, zlasti ilustrovane liste za nezasišane črne, kakor na koki dražbi. Splošno se sodi, da so Francozi v svoji živahnosti šli pri manifestacijah dalje nego bi bili v enakem položaju sli hladnokrvni Angleži, da pa smejo biti ponosni na slavnosti in veselje njihovega uspeha tako kakor Rusi, a da tudi Angleži nimajo uzroka biti vznemirjeni. Iz kratka, Angleži, kateri so do zadnjega hipa dokazovali, da je francosko ruska zveza absolutno nemogoča, in da hočejo Rusi in Francozi

samo prevariti drug drugega, zmatrajo sedaj rusko-francosko zvezo za dognano reč velikega, svetovnega pomena in skušajo, postaviti se napram njej na pravično stališče ter spoznati, v katerem oziru bi jim mogla koristiti. Londonska „Times“ začela je angleškim kapitalistom priporočati ruske papirje, češ, da sta Angleška in Rusija jedini državi v Evropi, katerih bi vojna ne spravila v bankrot. Še jasneje se je izrazil korifeja Londonske borze, mož velikankega upliva, John Douglas, rekš: v enem svojih borznih poročil, da samo brezvestni lažnjavci morejo Rusijo slikati kot finančno podkopano državo, dočim ima Rusija v svojih bankah in blagajnicah spravljene ogromne množine zlata, dosti več, nego svetovnoslavna angleška banka. K rehabilitovanju ruskega imena na Angleškem, katero so pritepeni židovski sleparji toliko let blatili, doprinesli so mnogo tudi angleški trgovci in industrialci, ki so imeli opraviti na Ruskem. Oglašajo se v listih in knjigah zavračajoč neresnične trditve in povdajajoč solidnost in poštenje ruskih trgovcev ter vestnost in spretuost toli obrekovanih ruskih uradnikov, a prvi škotski inženier v Glasgou je v nekem spisu slovesno izjavil, da tako poštenih in odkritosrčnih, religioznih, plemenitih in nepokvarjenih ljudi, kakor na Ruskem, ni našel nikjer. — Zapomnite si to vi obrekovalci Rusije okoli „Ruskega Katolika“ in „Slovenca“, ki zajemate piškavo svoje znanje o Rusiji iz nemško-židovskih listov.

Francozi v Afriki.

Poročila iz Afrike javljajo nov uspeh francoske vojske. Kralj Behanzin, ki je delal Francozom toliko preglavice, izročil je vodji francoske vojske generalu Doddsu 400 pušek in 4 topove ter mu naznanil, da se mu pride osebnostno podvreči. Ako se ta vest obistini, bil bi to jako lep in časten uspeh.

Dopisi.

Iz Črnomlja, 11. novembra. [Izv. dop.] (Nadaljevanje dolenjske železnice.) Sodni okraj Črnomelj izvolil je dne 18. septembra t. l. za nadaljevanje dolenjske železnice od Straže čez Belokrajino do deželne meje, oziroma do Karlovca odsek, obstoječ iz 47 članov raznih stanov. Ta odsek imel je 9. novembra t. l. ob 1. uri popoldne v grajski gostilni v Črnomlju redno sejo pod predsedstvom g. dekana Antona Aleša iz Semiča. Podpredsednik g. Anton Jeršinič, ki je bil dne 3. in 26. oktobra kot član ožjega odseka v Novem Mestu, poročal je o dosedaj storjenih korakih. V prvi vrsti je omenil, da se je svoj čas pripravljena peticija v dan 27. septembra t. l. o priliki otvorjenja Kočevske proge izročila trgovinskemu ministru, ki je obljubil svojo podporo. Deputacija predstavila se je tudi baronu Schwaglu, ki je tudi svojo pomoč obljubil. Potem sestavljal se je v to svrhu ožji komité v Novem Mestu, v katerem so gospodje: dr. Schlesinger-Gorjany, dr. vitez Savinschegg, profesor Fran Šuklje in Anton Jeršinič. Ti so sklenili prošnjo, ki se ima vložiti pri c. kr. trgovinskem ministru za predkoncesijo v trasiranje proge od Straže ali Novega Mesta čez Belokrajino do deželne meje. Prošnji pridejati je zemljevid, v katerem naj se označijo razne varijante, zlasti proga, ki pelje čez Laze, Gaber, Tuševdol, Dobličje, potem mimo premogokopa čez Črnomelj do Krasince in nadalje ob Kolpi mimo Metlike v Karlovec. Zemljevid naročil se je v geografskem inštitutu na Dunaju, proge načrtajo pa zdaj v Novem Mestu bivajoči železniški inženirji. Gledé premoga pri Črnomlju sklenilo se je, poslati nekoliko kosov geološkemu državnemu

zavodu na Dunaju, da se kvaliteta konstatira, zajedno pa naj se dobi izjave tudi od „Alpinskega društva“, oziroma veččaka g. Seelanda o tem premogu. Da se ustanovi jednak odsek, ki bi prosil za predkoncesijo na hrvaški strani, obrniti se je do teh le veljakov: gg. pl. Gall, dr. Nemeč, Peter Sliepčević, Kosta Barako, baron Appel, Gustav Pongraz in do oskrbnistva kneza Thurn-Taxisa. Ako se odsek na Hrvaškem sestavi, naj bi se oba odseka kmalu v Zagrebu ali Karlovcu sešla v razgovor gledé daljnjega postopanja. Končno se je sklenilo, da se v pokritje prvotnih stroškov zloži predajem 900 gld., h kateremu naj prispevata Črnomeljski in Metliški okraj po 300 gld. in dotični veleposestniki 300 gld. Sporočilo vzelo se je z zadovoljstvom na znanje in se je sklenilo, prositi posojilnico v Črnomlju, da založi teh 300 gld. z dostavkom, da jih bodo občine vrnila, ako bi se ta denar ne dobil o svojem času iz železniškega zaklada nazaj. Naš okraj šteje 21 občin in ker ste se nam pridružili tudi občini Semič in Gradac, pride na 23 občin razdeljeno le po 13 gld. na občino. Bli so navzoči večinoma vsi občinski predstojniki in so ta sklep podpisali. V razgovor prišla je tudi proga, o kateri se semtertje čuje, da želi nekdo železnico od Novega Mesta s predorom skozi Gorjance in čez Maline na Metliko itd. Izreklo se je splošno mnenje, da ta proga nikakor ne bi osrečila Belokrajine, kajti šla bi čez Gorjance v bližini suhe hrvaške meje čez Metliko v Karlovec. Ves sodni okraj Črnomej z bogatim in izvrstnim premogom in velik del celó sodnega okraja Metliškega, namreč Semič in Gradac, bi od železnice nič ne imeli. Vinšćaki imeli bi potem bliže do hrvaške železnice, a Poljanci do Kočevske in tako bi se razcepil ves promet. Belokranjski narod, ki želi zveze s središčem, z belo Ljubljano, in ki že od nekdaj težko vozi trgovsko blago iz Ljubljane, naj se tako ne odbija v stran. Proga s predorom bila bi morebiti nekaj krajša ali bila bi zelo draga, ker sam predor bi moral biti čez 2 km dolg in bi stal nad 2 milijona gld. Proga čez Gaber na Črnomelj in Metliko bila bi res nekoliko daljša, a vender mnogo cenejša, ker se da izvršiti brez predora in bi služila obema okrajema, Črnomlju in Metliki, jednako in ker bi šla mimo premoga, bi tudi največ dohodkov donášala, tudi ne bi nobene postranske proge potrebno bilo. Ta proga bila je že pred 23 leti trasirana in za najboljšo spoznana. Saj sta se vender oba okraja v svojih peticijah izrekla, da naj se pri izpeljavi glavne železnične proge na oba okraja in obe mesti Črnomelj in Metlika jednako ozira. Čemu se tedaj sanjari o predragi in nepotrební progí, s katero bi se lepa složnost in prijateljstvo med sosedi Metličani in Črnomeljski kaliti zamoglo? Sicer pa upamo na pravičnost merodajnih faktorjev, ki bodo gotovo tako ukrenili, da bode za oba sodna okraja prav. Nadejamo se tudi, da sploh ne bode ovire zoper nadaljevanje dolenjske železnice čez Belokrajino, ker sedaj ima že vsak političen okraj na Kranjskem železnico, le Črnomelj ne. Posledica te okolnosti je splošno izseljevanje, ker se ne moreta v teh okrajih povzdigniti obrt in promet. Glede množine premoga povemo samo to, da ima „Alpinski klub“ bogate premogokope blizu Črnomlja in zadnji čas sta gg. Šušteršič in Šetina odkrila premog na Belčvrhu, Lahinji in Goleku.

Domače stvari.

— (Povodom godú Nje Veličanstva presvetle cesarice Elizabete,) ki pade letos na nedeljo, ukrenil je c. kr. mestni šolski svet, da ga praznuje mladina mestnih javnih kakor zasebnih ljudskih šol dan popreje, to je v soboto, dne 18. t. m. zjutraj s sv. mašo in pouka prostim dnevom.

— (Osebne vesti.) Premeščeni so okrajni komisarij g. V. Parma iz Litije v Postojino, g. Št. Lapajne v Črnomelj, g. J. Uršulek pa v Novo Mesto, ker je dobil g. J. Klein dopust. Novo imenovani okr. šolski nadzornik g. J. Böheim, nadučitelj v Kozjem, se je odpovedal, ker menda neče pospeševati nemško-nacionalnih teženj, kakor bi radi videli posebnost v Brežicah.

— („Madame Mongodin“) se zove lepa in pikantna francoska veseloigra, ki se bode predstavljala prvič na slovenskem odru v soboto dne 18. t. m. Igra je polna prizorov, ki vsled svoje izborne komike zabavajo gledalca in je prištevati mej najboljše proizvode moderne francoske drama-

upozorjen, sosebno ker je opazil, kako se galantniki zaman trudijo, izvabiti iz nje ustic besedo.

In zlat je stala pred njim, lepa kot boginja, a očesi njeni zrlí sta ga nepremično, zdelo se mu je, da mu prodirata do dna srca. Globoko se jej prikloni in pusti roko. Nemogoče se je zgodilo, sprejela je liki kraljica ponudbo ter odvedla interesantnega doktorja mej presenečenó gospóio v drugo dvorano.

Daljni čudež se zgodi. Samo njemu razumljivo, odprli sta se ustnici in zvonek glas ga je vprašal, kako mu je v Rimu všeč. Pogovor je bil le kratek, „Noč“ je kmalu zopet odšla.

Dr. Ljubič pa je stopil iz dvorane na teraso. Nekako čudno težko je samotarju pri srcu. Sede se na umetno napravljeno blazino iz gozdnega mahu mej skupino oleandrov in misli, kdo zná kaj. Morda ga vodi duh v domovino, morda se spominja svoje prve ljubezni, morda mu srce vender ni popolno mirno, mrtvo v spominu prešlih, lepih dni, kakor je leta in leta mislil, morda bi njegovo srce vender le znalo še ljubiti, ljubiti z ljubeznijo moža? — A sè, krasan sèn mora to biti, ki mu polni dušo, saj ustnice šepetajo tiho, skrivnostno: Noč, da noč!

Šum svile vzdrami ga iz sanj, a že se čuti od m. hkih rok objetega in gorak, strasten poljub gorí mu na ustnicah.

Oči je zaprl, zdi se mu vse še sèn, a lipno popustili sta ga roki in pobegnili je prikazen. Bila je ona, ona, kraljica noči, s katero so se malo prej pečale njega misli!

Grofič pritekel je na teraso, povprašal doktorja, ki je stopil iz skupine oleandrov, če ni videl „Noči“, ker je pred malo trenotij iz dvorane na teraso izginila, a vprašanec je molčal in odšel.

„Noči“ ni bilo ni v dvoranah, ni v palači več, odšla je brez slovesa, le hišnik se je lisičje smejal ter vprašujočim odgovarjal, da se je iskana maska odpeljala v čakajoči jo kočiji, on pa niti nje, niti voza, ne voznika ne pozna. Gradiva hudomušnim damam dovolj nagajati trabantom krasne „Noči“.

Poljub ni dal več miru doktorju, mislil je nanjo v noči in po dnevi ter sanjal zlate sanje. Ali ljubi neznanko? Čuvstva svojega si ni znal tolmačiti. Misel na njo razvnela mu je kri, srce bilo je hitreje, a domišljija stvarjala mu je iz neznane maske — krasno, božansko bitje. Je-li to ljubezen?!

(Dalje prih.)

tične literature. Opozarjamo torej naše rodoljubno občinstvo na to noviteto, da ne zamudi ugodne prilike, ogledati si to zanimivo delo. Nadejamo se, da se ne bode zopet pripetilo to, kakor pri izborni uspeli igri „Miška“, ki pa ni imela toliko gledalcev, kakor bi zaslužila. Potem pa je marsikdo obžaloval, da ga ni bilo v gledališču. Preverjeni smo, da se bode slovensko občinstvo bolj živo zanimalo tudi za to stroko veseloiger, ki so ob enem zabavne in poučne.

— (Koncert „českega kvarteta.“) Opozarjamo zlasti na prvo točko tega koncerta, čegar vzpored smo objavili včeraj. O srce pretresujoči poetiški vsebini kvarteta E-mol, „Iz mojega življenja“ nam pripoveduje namreč skladatelj Smetana sam v nekem pismu z dne 12. aprila leta 1878 (torej v času, ko je bil že oglušil), da je v tej skladbi nam hotel glasbeno izraziti tok svojega življenja. Izraža nam torej 1. stavek: ljubezen do umetnosti v mladosti, neutešno hrepenenje po nečem, kar se ne da izraziti, dalje slutnja bližajočega se zla; 2. stavek „quasi polka“ spominja na veselo mladost, ko je Smetana rad potoval in se veselil plesa; 3. stavek „Largo sostenuto“ nam kaže blage občuteke prve ljubezni do deklice, poznejše soproge skladateljeve; 4. stavek obseza spoznanje narodne glasbe, veselje nad doseženimi uspehi; hkrati dolgi štirikratni črtani E znači pa že prve pojave bolezni, ki je skladatelju potem povzročila popolno oglušenje; pridruži se bolesten spomin na blago mladost in še jedenkratno vzplamenje male nadeje, konečno pa pride udanost v neizogibno usodo.

— (Slovensko gledališče.) Včerajšnja repriza Blodkove opere „V vodnjaku“ je nekoliko zaostajala za prvo nje letošnjo predstavo, ne da bi se moglo točno povedati, kaj je bilo temu prav za prav vzrok. Videlo se nam je vse nekako malo bolj „po domače“. Vender se mora kljub temu priznati, da je opera še vedno imela dovoljen uspeh. Gledé na jezik smemo vsekako ponavljati željo, da bi tudi gg. Beneš in Vašiček posnemala marljivost gđc. Rihove in slovenski pela take male uloge, v kakeršnjih sta nastopila včeraj. Gosp. Vašiček je proti koncu opere pač malo pretirano s črnim mazilom mazal pevsko osebo krog sebe. Taka živahnost bi bila na svojem mestu v „Starem ženinu!“ Bengališka razsvetljava naj bi se rajši popolnoma opustila, dokler nam slavni deželni odbor ne pre- skurbi dotičnih priprav, ker taki ponesrečeni poskusi, kakeršni so bili večinoma vsi dosednji, le motijo igralce in občinstvo. — Pred opero se je predstavljala prijetna veseloigra „Dve tašči“, v kateri je g. Borštnik z velikim humorjem igral v naslove in redove zaljubljenega „dr. Živca“. Popoln uspeh igre pa sta skazila g. Lovšin, ker ni prav nič znal svoje uloge, in gospa Borštnikova, ker se pred komiko svojega soproga ni mogla vzdrževati smeja. Gosp. Danilo in gospici Slavčeva in Nigrinova so ugajali. Gledališče je bilo še precej polno.

— (Prvi strelski večer „Sokola.“) Pri včerajšnjem prvem streljanju Sokolskega strelskega kluba bilo je prav živahno in kakor kaže, bode v bodoče več zanimanja za to lepo in koristno zabavo, kakor do sedaj. Klub šteje 21 strelcev. V odbor voljeni so bili: Načelnikom g. Srečko Noll, blagajnikom g. Julij Dev, odbornikom Druškovč Nace, Jenič Vekoslav in Turk Hugo.

— (Sportni cirkus Corradini) in njega vrlo dobro izvajane predstave povabljajo v kljub neugodnemu vremenu dokaj občinstva k sebi. Danes ob 1/2 8 uri zvečer je navadna predstava z raznovrstnim zanimivim programom, čegar zadnja točka je čudovito izšolani konj „Blondin“ z zrakoplovom. — V nedeljo ste dve predstavi (pri večerni benefica gosp. direktorja Corradinija), v ponedeljek dne 20. t. m. zvečer pa je zadnja slovesna predstava, ker odide v torek družba v Zagreb.

— (Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske) od 5. do 11. novembra. Novorojencev je bilo 12 (= 19.76 ‰), mrtvorojenci 3, umrlih 18 (= 29.64 ‰), mej njimi so umrli za jetiko 3, za vnetjem sopilnih organov 2, vsled starostne oslabelosti 5, za različnimi boleznimi 8. Mej umrlimi je bilo tujcev 6 (= 33.3 ‰), iz zavodov 6 (= 33.3 ‰). Za infekcijsnimi boleznimi so oboleli, in sicer za škrlatico 2, za tifusom 1, za vrtico 1.

— (Narodna čitalnica v Kranji) priredi v nedeljo, dne 19. novembra 1893, v svojih

prostorih društveno veselico. Vzpored: 1. „Dva zeta“, veseloigra v jednem dejanju. 2. Ples. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina prosta. Pristop imajo člani in po njih upeljeni gostje.

— (Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda za Laški trg in okolico) vršil se je minulo nedeljo. Udeležba bila je prav mnogobrojna in je bilo več navduševalnih govorov. Izvolil se je stari odbor, za blagajnika pa se je volil na novo g. vikar Bogataj. Mej drugimi željami, ki so se izrekle, je omeniti posebno ta, naj bi velika skupščina prihodnjič bila kje na spodnjem Štajerskem. Dalje se je poudarjalo, da bi bil koristen poseben lokalni podpiralni odbor. Kot zastopnika za glavni zbor sta se izvolila gg. Bogataj in Drobnič.

— (Umor zaradi ljubosumnosti.) Včeraj pričela se je v Trstu glavna obravnava proti trgovskemu agentu Kritikosu, kateri je spomladi zaradi ljubosumnosti ustrelil nadporočnika Ledinega, sina okrajnega sodnika Konjiškega. Obravnava trajala bode tri dni.

— (Nasledki zdehanja.) Iz „Triester-Zeitung“ povzamemo nastopni čudni slučaj: Ko se je kuharici Ani Sitnich včeraj prav hudo zdehalo, izpahnila si je željust, da ni mogla več ust zapreti. Gosp. dr. Fonda od rešilne postaje spravil je željust v red, pri tem pa je padel že omajani zob kuharici iz ust. Začela je kričati, a je kmalu prenehala, ker si je zopet izpahnila željust in ni mogla zapreti ust. Ko je tudi v drugič doktor spravil željust v red, ni preostalo kuharici drugega, nego lepo tiho ostati in usta zaprta držati, da si v tretjič ne izpahne željusti.

— (Mestni zastopnik v dobi „Hédevary-Mošinsky“) Zagrebški „Obzor“ pripoveduje o nekem Jonasu Aleksandru, ki je bil v novi eri izvoljen kot kandidat magjarske vladne stranke v mestni zastop Zagrebški in se je ravno zanj agitiralo prav živo, ker se je volitev trikrat morala vršiti. Mož je bil nedavno pozvan kot priča pred sodišče in je izjavil nemški, da je rojen v Kisingu na Bavarskem in da biva že nad 30 let v Zagrebu. Na to omenil je predsednik sodišča: „No, po 30 letih morali bi vender nekoliko h vatski znati!“ Tako se je torej na kompetentnem mestu dognalo, da Jonas Aleksander, zastopnik glavnega mesta Hrvatske in pristaš magjarske stranke sedi v mestnem zastopu in ne razume jezika, ki je uradni jezik mestnega poglavarstva in zastopstva, da toraj ne ve, o čem se govori in razpravlja. Tacega zastopnika je spravila v mestni zastop blažena era „Hédevary-Mošinsky“.

— (Corrigendum.) V včerajšnji notici „Velika občina Postojnska“ naj se čita v 9. vrsti namestu Josipa Kraigherja pravilno Jurija K. v II. volilnem razredu; v 10. vrsti pa Fr. Paternost namestu Paternoster.

Dne 19. t. m. češki kvartet.

Razne vesti.

* (Češka opera v Lvovu.) Kakor naznanja „Gazetamur“, pridejo tekom tega meseca v Lvov umetniki češkega narodnega gledališča iz Prage in bodo nastopili v osmih izvornih čeških operah. Na programu je mej ostalimi tudi znamenita Smetanova „Prodava nevěsta“, katero posebno želi slišati Lvovsko občinstvo. Češki libreto prevel je dr. Fran Krček v poljščino.

* (Prva ruska mohamedanska doktorica) imenom Bibi Radya Kutuzarova zvršila je te dni na Peterburškem vseučilišču svoje izpite z odličnim uspehom. Odpotovala je na svoje mesto v Vasimov. Mohamedanska mladež, učeča v Peterburgu, priredila je svoji tovaršici pri odhodu srčno ovacijo.

* (Grozna katastrofa.) V rusko-poljskem mestu Brzesc Litewski pripetila se je grozna nesreča. Vsled nepaznosti necega pomočnika eksplodiral je v lekarni g. Soloviečika eter s tako silo, da je razrušena vsa hiša in so poškodovane tudi sosednje hiše. Dvajset ljudi našlo je smrt, mnogo pa je težko poškodovanih.

* (Javna varnost v Italiji) celo v obližji glavnega mesta ni posebno velika. Tako se poroča, da so bivšega ministra Rudinija napadli blizu njegovega letnega posestva v Rinski okolici štirje briganti. Ko je kočijaž pognal konje, streljali so lopovi za njim in ga težko ranili. Stvar bi zdaj nekateri radi zasukali tako, da je kočijaža ranil nespreten lovec, kar pa ljudje ne verujejo posebno radi, ker je znano, kakšna je v okolici Rima javna varnost.

* (O Barcelonskem gledališkem atentatu) prinašajo listi še vedno podrobnosti. Predstave v gledališču so ustavljene, dokler se ne bodo preiskali vsi prostori in se ne nadomestijo razrušeni sedeži in dekoracije. Pod razvalinami našli sta se še dve bombi. Skupaj je bilo toraj vrženih pet bomb, izmed katerih se je razpočila jedna sama. Ako bi se bile razletele vse, pokončano bi bilo vse gledališče in število žrtev bi bilo grozno naraslo. Mej eksplozijo oropali so neznani zločinci necega juvelirja prodajalnico in odnesli za 30 000 frankov dragocenostij.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Gradec 16. novembra. Grof Hartenau (bivši bolgarski knez) je nevarno obolel.

Dunaj 16. novembra. Cesar se je danes zjutraj povrnil iz Monakova.

Dunaj 16. novembra. Ministra Plener in Wurmbrand ostaneta še nadalje člana levičarskega kluba, a obiskovala ga bodeta le o važnih prilikah.

Dunaj 16. novembra. Predno se snide državni zbor, zbero se klerikalni člani konservativnega kluba na posvetovanje, da določijo, ali kaže ostati v klubu ali pa stopiti v opozicijo.

Milan 16. novembra. Kalnokyjeva avdijenca pri kralju Umbertu trajala je 1 1/2 ure. Zvečer je bil diner.

Milan 16. novembra. Kalnoky, poslovivši se od kralja, odpeljal se je ob polu 10. uri v spremstvu ministra Brina in poslanka Nigre iz Monze. Na kolodvor ga je spremlil generalni adjutant Ponzio Vaglia.

Berolin 16. novembra. Državni zbor bil je danes slovesno otvorjen. V prestolnem govoru se izreka poslancem zahvala za vzprejem vojaškega zakona in za izraze simpatij do cesarja, izkazane na raznih krajih. To svedoči, da zmatra narod vojaški zakon potrebnim v varstvo domovine in miru. Potem se navajajo drž. zboru došle predloge o davku na vina in o kolkovini ter se izreka nadeja, da bodo vsled pogajanj z Rusijo kmalu razveljavljene carinske izjemne naredbe. Glede unanega položaja se povdarja, da se razmerje mej Nemčijo in drugimi državami ni premenilo, da so vse zveze nepremenjene in da je razmerje z zavezniki dobro in prijateljsko. Cesar upa trdno, da bo z božjo pomočjo mogoče, ohraniti mir tudi za prihodnost.

Marzilja 16. novembra. Včeraj ponoči nastala pred vojašnico 15. voja strahovita eksplozija. Nekdo je vrgel dinamitno bombo. Nekateri zidovi so podrti, kamni so letali v stražnico, šipe vse pobite, sosedne hiše zelo poškodovane. Prebivalstvo je silno razburjeno. Policija zasledovala storilce vso noč a brez uspeha. Čuje se, da so anarhisti nameravali razstreliti celo vojašnico.

Poslano.*)

Slavnemu deželnemu odboru v Ljubljani.

Dne 10. t. m., št. 13687 razpisalo je c. kr. okrajno glavarstvo v Kamniku ogled, da se konstatira stanje sedaj občinskega, poprej Bečovega jezua v predmestju Podgora. Dotični odlok dostavil se je županstvu dne 11. t. m. zvečer, ter se je ogled vršil že 14. t. m. dopoldne. K temu ogledu, h kateremu je bil uradno pozvan deželne vlade tehnik, prišel je tudi deželni inženir g. H r a s k y. Na vprašanje podpisane, po kakem poslu imenovani gospod deželni inženir intervenira, odgovorilo se mu je: „als technischer Beirath des Herrn Praschniker“.

Ker se je pa to, da je gospod deželni inženir H r a s k y že poprej jedenkrat „als technischer Beirath des Herrn Praschniker“ interveniral, zgodilo o priliki stavbe Praschnikerjevega jezua proti tukajšnji občini, usojam se slavni deželni odbor vprašati:

1. Je li slavnostemu znano, da je 14. t. m. deželni inženir gospod H r a s k y, kot tehnični zastopnik Praschnikerjev v Kamniku pri omejenji komisiji navzočen bil?

2. Ali je sploh dovoljeno, da iz deželnih dohodkov plačan uradnik zastopa privatne in celo nemške stranke proti slovenskim občinam in sicer na tak način, kakor je to storil gospod H r a s k y, o čemur se bo svoječasnno slavni deželni odbor eventualno tudi visoki deželni zbor lahko prepričal iz spisov, kateri se bodo predložili;

3. Kaj hoče slavni deželni odbor ukreniti, da se v bodoče rešijo slovenske občine tacih in jednactih neprilik?

Mestno županstvo v Kamniku
dne 15. novembra 1893.

Jos. Močnik, župan.

*) Za vsebino tega sestavka je uredništvo le v toliko odgovorno, v kolikor zakon velevala.